

Lucija, Crne Vrane i Zdrug ženska snaga na najelitnijem ratištu Hrvatske vojske

Intervju - Lucija Zekić Skender

Kako biste opisali sebe prije rata?

Prije rata bila sam, kao i svaka osamnaestogodišnjakinja, puna želja, planova i ideja za život. No, financijski sam bila ograničena jer sam dolazila iz radničke obitelji. Gladno se nije bilo, ali sve drugo i sve što je bilo „više“ – za nas nije bilo dostupno. Tako sam već u srednjoj školi, tijekom ljetnih ferija, išla sezonski raditi da bih olakšala roditeljima kupnju knjiga i svega što je trebalo za novu školsku godinu. Tako sam i u završnom razredu Elektrotehničke škole tražila posao da bih mogla upisati izvanredni studij kriminalistike u Zagrebu, dok su moji školski kolege uglavnom upisivali fakultete i razišli se svatko na svoju stranu. Rođak mi je radio u Neumu na građevinskim poslovima i predložio da me zaposli. Tako je i bilo – u Neumu sam odradila godinu dana, uštedjela nešto, položila vozački i pripremala papire za studij. No, Vukovar i Dubrovnik već su bili napadnuti, a kako sam u Neumu imala prijatelje koji su se aktivirali u policiji i gardi, tako sam i sama 1. 9. 1991. godine, bez razmišljanja, odlučila priključiti se.

Tko je bila Lucija iz Maglaja s planovima za kriminalistiku?

To sam zapravo bila ja sama. Imala sam planove, pripremala se za studij kriminalistike, ali rat je promijenio sve.

Što je bio presudan trenutak koji vas je naveo da ostavite planirani studij i pridružite se ratu?

Svjesna sam bila i nisam, jednostavno srcem sam išla i sve odluke kasnije srcem donosila. Taj osjećaj da treba ići braniti nekoga slabijeg me vodio, osjećaj da mogu pomoći i nešto napraviti.

Jeste li tada uopće bili svjesni u što ulazite?

Djelomično. Znala sam gdje idem, ali nisam mogla znati što točno slijedi.

Kako je izgledao vaš prvi susret s ratištem i s Daidžinom ekipom?

Susret s Daidžom bio je kratak. Pitao me: „Mala, znaš li ti gdje ideš?“ Rekoh: „Znam, a ako zapne, znam one koji znaju više od mene.“ Dao mi je pušku Thompson i streljivo te me poslao s ekipom.

Niste imali vojnu obuku – kako ste se nosili s tim početnim izazovima?

Nisam imala vojnu obuku, ali sam bila u dobroj kondiciji. Nisam išla u školu autobusom ni autom,

nego pješice – oko 15 km dnevno. Na školskim natjecanjima postizala sam odlične rezultate, plivanje mi je uvijek bila ljubav, a u školi smo trenirali i streljaštvo, pa ni preciznosti mi nije nedostajalo. Vozačka dozvola mi je već bila u džepu, pa se može reći da sam bila spremna.

Kako ste došli do Bojne Frankopan i što je značilo biti žena u takvoj postrojbi?

Do Bojne Frankopan došla sam teško, iskreno. Čak mjesec dana sam bila na čekanju dok me nisu primili pokojni Zulu i Ilija Tot u Kumrovcu, pred Božić '91. Došla sam zahvaljujući svom velikom i uvijek cijenjenom prijatelju Miru Kralju. On je, kao već obučen specijalac iz prve specijalne postrojbe iz Kumrovcu, bio poslan na ispomoć u Ston, pa sam kod Daidže imala njega koji me obučavao znanjem, ali i čuvao te mjesec na dubrovačkom terenu. On je rekao: „Ideš ti sa mnom u Kumrovec, na obuku i ratište.“ No pokojni Zulu nije baš bio oduševljen – žena sam, a on, kao i svi legionari, nisu bili za žene na prvoj crti bojišnice. Tako je bilo, no zahvaljujući Miri ipak sam primljena u postrojbju.

S kakvim ste se predrasudama suočavali, ako ih je bilo?

Predrasuda nije bilo, osim pri primitku u postrojbju. Jer vrlo brzo smo se na terenima pokazale kakve smo i koliko smo sposobne – mislim na žene. Poštovali su nas naši kolege, suborci. Za druga mišljenja ljudi nismo imali vremena ni volje.

Možete li nam pobliže opisati odnos koji ste imali sa zapovjednikom Brunom Zoricom Zulom?

Bruno Zorica Zulu bio je najbolji zapovjednik – od tada '91. do danas, iako je pokojni. Pokoj duši njegovoj. Nema se puno što dodati na to. Meni i kolegici Berislavi Vučemilo, koje je od milja zvao „Amazonke“, bio je kao otac, kao prijatelj, kao zapovjednik i autoritet – sve u jednom.

Koji vam je trenutak s bojišta ostao najdublje urezan u pamćenje?

Ne bih izdvajala jedan jer svaki dan i svaka akcija na ratištu su priča za sebe. Ali kad danas pomislim na to vrijeme, uvijek mi prvo dođe u sjećanje naš kolega Marko – koji je bio zarobljen, ubijen, a njegovo tijelo godinama nije predano obitelji. Posebna tuga uhvati me kad se njega sjetim. Počivaj u miru Božjem, prijatelju.

Kako ste se nosili sa svakodnevnim opasnostima, osobito noćnim akcijama i izviđanjima?

Dobro, vojnički, reklo bi se. Kad ste u dobrom timu, imate apsolutno povjerenje u njih, sami se osjećate spremni za sve izazove. Duhovno, psihički i tjelesno jaki, ne razmišljate o opasnostima – jednostavno vojnik ste, spremni uvijek, danju i noću jednako.

Bila sam kao dragovoljka u slijedećim mjestima:

Slano, Čepikuće, Dubrovnik, Osijek, Tenja, Baranja, Kupres, Šujica, Maslenica i Južno bojište

Sudjelovala sam u operacijama:

Cincar, Zima '94, Bljesak, Skok 2, Ljeto '95, Oluja, Maestral i Južni potez

Kako je vaša majka reagirala kada je saznala da ste zapravo na ratištu?

Majka je bila loše, kako su mi rekli, jer sam već bila na ratištu od 1. 9. '91., a saznala je tek poslije pada Kupresa '92. Telefoni tada nisu radili kako treba i prošlo je nekoliko mjeseci dok se nismo čule kako spada i razgovarale. Bila je u strahu, i to godinama.

Kako je počela vaša padobranska priča i što vam je značila ta vrsta obuke?

Padobranstvo je krenulo 1993. godine kao sastavni dio obuke Bojne Zrinski u Rakitju. Nije bilo u planu da odmah skačem, jer je obuka išla po vodovima. No, pobunila sam se, onako buntovnički, kako sam znala izboriti se za nešto – „na galamu“, reklo bi se. Tu mi je pokojni brigadir Aldo Lučev pomogao svojom intervencijom kod generala, da ipak idem s prvim vodom na obuku. I dalje je sve bilo

savršeno, jer tu sam se našla. Osjećala sam da će to za mene biti više od osnovne obuke od deset skokova – i tako je i bilo.

Možete li opisati atmosferu među članovima „Crnih vrana“?

„Crne vrane“ bile su jednostavno najbolja ekipa od bilo koje sportske ili ratne ekipe u tadašnjoj HV. Bili smo prava ekipa – i u sportskom, natjecateljskom dijelu, i kolegijalno, i prijateljski. Mnogi su nam čak malo i zavidjeli.

Koliko vam je padobranstvo pomoglo psihički – kao neka vrsta oslobađanja?

Padobranstvo mi je osobno bilo terapija – i u ratu i poslije rata. Skakali smo u svakom slobodnom trenutku, u pauzama između terena i akcija. U poslijeratnom vremenu, padobranstvo mi je liječilo PTSP, traume i razmišljanja.

Što vam je značilo biti dio Zdruga?

Biti pripadnik Zdruga, jedne od najelitnijih postrojbi tada, bila je čast i privilegij. I da postojimo kao takvi i danas, bili bismo opet u samom vrhu – unatoč napretku HV-a svih ovih godina. Znala sam to prije 30 godina, a znam i danas.

Koje su bile najsloženije operacije u kojima ste sudjelovali?

Operacije su nam sve bile slične, jer nismo bili postrojba koja čuva linije ili logistika za druge, nego uvijek naprijed – od izviđanja, probijanja linija, uzimanja istih i prodora dalje. Ne bih izdvajala nijednu posebno.

Je li postojao strah – i ako da, kakav je bio njegov oblik?

Nisam nikada osjetila strah takav da bi me zaustavio ili blokirao u bilo čemu. Osim možda u akcijama, negdje u podsvijesti, mali strah od mine ili zarobljavanja. No, i kad bi mi se ta misao javila, sama bih u glavi kreirala rješenje. Bogu hvala, nije bilo potrebe.

Jeste li osjetili psihičke posljedice rata i kako ste se s njima borili?

Nisam, jer sam po naravi eksplozivna i ratoborna, ljutita kad je u pitanju nepravda ili kad je netko slabiji ugrožen. Sportaš sam od uvijek i sportski način života nastavila sam i kad sam prestala skakati. Osim nesanica, koje i danas ponekad imam, psihičkih tegoba nisam imala.

Kako je rasformiranje Zdruga utjecalo na vas emocionalno i profesionalno?

To je bilo najteže razdoblje moga života. Godinu, a možda i tri godine, bila sam izgubljena u vremenu i prostoru. Bilo je raznih kriza. Osjećala sam se kao ptica kojoj si odrezao krila – tako je bilo kad su ukinuli Zdrug.

Koliku je ulogu u vašem oporavku imala vjera, a koliko vaša obitelj?

Vjera i obitelj su jedno. Obitelj mi je usadila vjeru, a to me othranilo i živi sa mnom i danas. Bog je sve moje – bez Boga se ne budim, s Bogom živim, radim, dišem i liježem. A to je i moja obitelj i moj suprug – zajedno molimo, slavimo i vjerujemo. Zato vjerojatno nisam imala trauma iz rata.

Kad danas pogledate unatrag – što vam je rat uzeo, a što dao?

Rat mi nije uzeo ništa, osim što sam se nanosila gipseva i longeta – jer to je bio moj izbor, kao i sve drugo u životu. A opet, ne daj Bože više rata nikome. Dao mi je neizmjereno puno – odrastanje, sazrijevanje, prijatelje koje imam i danas, kao braću i sestre. Mislim da mi nijedan drugi posao, nijedan drugačiji život to ne bi mogao dati. To je neprocjenjivo.

Imate li poruku za mlade žene koje se žele baviti vojskom ili sigurnosnim službama?

Da. Tko ima u sebi ljubav za Domovinu, za bližnjega svoga i tko to stvarno želi – naravno da žena može

biti vrhunski dobar vojnik. Ali vojnik znači znoj i krv, a ne nokte i trajni lak. Ili budi primjerena, ili budi manekenka i vojsci prepusti one koji su spremni.

Kako danas gledate na svoju prošlost – s ponosom, tugom ili nečim trećim?

S ponosom – na Frankopane, Zrinske, Zdrug, Crne Vrane, na Hrvatsku vojsku, na ono što smo bili i što jesmo. S tugom – za toliko prijatelja koje smo pokopali, koji su platili najveću cijenu naše slobode. I s ljutnjom – na vladajuće strukture posljednjih 20 godina, koje branitelje koriste za predizborne igre. Nama ne treba poseban tretman, kao ni jednom Hrvatu, ali dostojanstvo su nam uzeli. Jer ne znaju što je bilo, ali i to nas jača – da smo i danas spremni braniti sve što je sveto.

AUTOR ČLANKA: DRAŽEN ŠEMOVČAN

VRIJEME OBJAVE: 28.08.2025. 10:39:00 sati

LINK: <https://portal.braniteljski-forum.com/blog/vijesti/lucija-crne-vrane-i-zdrug-zenska-snaga-na-najelitnijem-ratistu-hrvatske-vojske>

ZNAKOVA (BEZ RAZMAKA): 7980

KARTICA: 4